UNDERVISNINGS
MINISTERIET
KVALITETS- OG
TILSYNSSTYRELSEN

Matematik A

Studentereksamen

Fredag den 5. december 2014
kl. 9.00 - 14.00

stx143-MAT/A-05122014

Opgavesættet er delt i to dele.

Delprøven uden hjælpemidler består af opgave 1-6 med i alt 6 spørgsmål.
Delprøven med hjælpemidler består af opgave 7-16 med i alt 19 spørgsmål.

De 25 spørgsmål indgår med lige vægt i bedømmelsen.

Bedømmelsen af det skriftlige eksamenssæt

I bedømmelsen af besvarelsen af de enkelte spørgsmål og i helhedsindtrykket vil der blive lagt vægt på, om eksaminandens tankegang fremgår klart af besvarelsen. Dette vurderes blandt andet ud fra kravene beskrevet i de følgende fem kategorier:

1. **TEKST**
   Besvarelsen skal indeholde en forbindende tekst fra start til slut, der giver en klar præsentation af, hvad den enkelte opgave og de enkelte delspørgsmål går ud på.

2. **NOTATION OG LAYOUT**
   Der kræves en hensigtsmæssig opstilling af besvarelsen i overensstemmelse med god matematisk skik, herunder en redegørelse for den matematiske notation, der indføres og anvendes, og som ikke kan henføres til standardviden.

3. **REDEGØRELSE OG DOKUMENTATION**
   Besvarelsen skal indeholde en redegørelse for den anvendte fremgangsmåde og dokumentation i form af et passende antal mellemregninger og/eller en matematisk forklaring på brugen af de forskellige faciliteter, som et værktøjsprogram tilbyder.

4. **FIGURER**
   I besvarelsen skal der indgå en hensigtsmæssig brug af figurer og illustrationer, og der skal være en tydelig sammenhæng mellem tekst og figurer.

5. **KONKLUSION**
   Besvarelsen skal indeholde en afrunding af de forskellige spørgsmål med præcise konklusioner, præsenteret i et klart sprog og/eller med brug af almindelig matematisk notation.

Delprøven uden hjælpemidler

Kl. 09.00 – 10.00

Opgave 1 Løs andengradsligningen

$$x^2 + 5x - 14 = 0.$$

Opgave 2 I 2008 var arealet af havis i et bestemt oceanområde 6 millioner km^2. Arealet af havis er herefter aftaget med 1,3% om året.

Indfør passende variable, og opstil en model for udviklingen i arealet af havis som funktion af antal år efter 2008.

Opgave 3

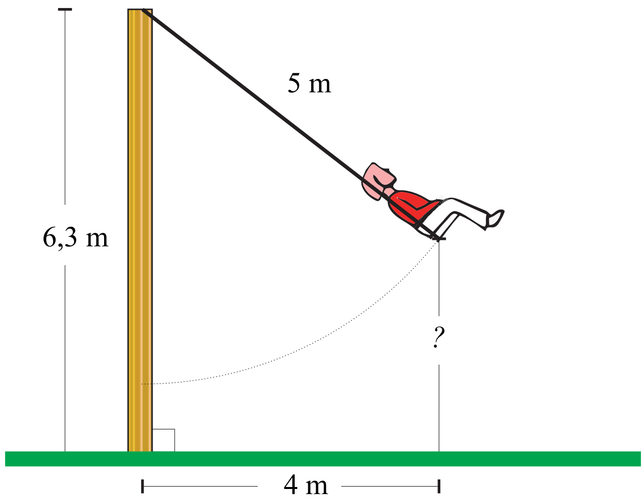

En person gynger i en 5 m lang gynge fastgjort til toppen af et 6,3 m højt gyngestativ. Personen gynger, således at gyngens sæde er 4 m fra stativet, når personen befinder sig i yderpositionen (se figuren).

Hvor højt er gyngens sæde over jorden, når personen befinder sig i yderpositionen?

Opgave 4 En funktion *f* er givet ved

$$f(x) = \frac{1}{x} + 6x^2,\ x > 0.$$

Bestem en forskrift for den stamfunktion til *f*, hvis graf går gennem punktet $P(1,8)$.

Opgave 5 Om en funktion *f* oplyses, at grafen for *f* går gennem punktet $P(2,3)$, samt at *f* er en løsning til differentialligningen

$$\frac{dy}{dx}=\frac{x^2+1}{y-1}.$$

Bestem en ligning for tangenten til grafen for *f* i *P*.

Opgave 6 En funktion *f* er givet ved

$$f(x)=-x^3+6x^2+x.$$

Bestem den værdi af *x*, hvor $f'(x)$ er maksimal.

Besvarelsen afleveres kl. 10.00

Delprøven med hjælpemidler

Kl. 09.00 – 14.00

Opgave 7

En person stryger rejer i Vadehavet. En af fangsterne indeholder 25 rejer. Tabellen nedenfor viser vægten (målt i decigram) af de 25 rejer.

6	7	7	7	7	8	8	9	10	11
11	15	15	18	19	19	21	21	22	22
25	29	30	31	32					

a) Bestem kvartilsættet, og tegn et boksplot for fordelingen af de 25 rejers vægt.

Opgave 8 I et koordinatsystem i planen, har en cirkel centrum i $C(1,-1)$ og radius 5.

a) Gør rede for at $x^2-2x+y^2+2y-23=0$ er en ligning for cirklen.

Linjen l er bestemt ved ligningen

$$l:\ x-7y+17=0.$$

b) Bestem koordinatsættet til hvert af skæringspunkterne mellem cirklen og linjen l.

Opgave 9 Tabellen viser sammenhørende værdier af temperaturen i en bestemt gas og lydens hastighed i gassen.

Temperatur (Kelvin)	288	298	308	318	328	338	348	358	368
Hastighed (m/s)	340	346	352	357	363	369	374	379	385

I en model kan sammenhængen beskrives ved

$$v=b\cdot T^{a},$$

hvor T er gassens temperatur (målt i Kelvin), og v er lydens hastighed i gassen (målt i m/s).

a) Benyt tabellens data til at bestemme a og b.

b) Benyt modellen til at bestemme lydens hastighed i gassen, når temperaturen i gassen er 250 K.

c) Benyt modellen til at bestemme, hvor mange procent lydens hastighed i gassen ændrer sig med, når gassens temperatur vokser med 5%.

Opgave 10 Om trekant ABC oplyses, at $\angle A = 20°$, $|AC| = 10$, højden fra B er 4, og $\angle C$ er stump.

a) Tegn en skitse af trekant ABC, og bestem arealet af trekant ABC.

b) Bestem $|AB|$ og $\angle C$.

Opgave 11 En funktion f er givet ved

$$f(x) = (x^2 + 2x - 2) \cdot e^{-x}.$$

a) Bestem monotoniforholdene for f.

Opgave 12

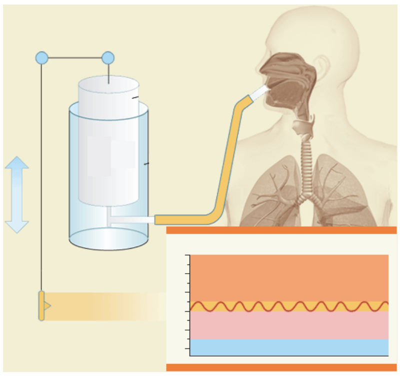

Kilde: http://www.tfahealth.com/

Med et spirometer har man målt, hvordan luftmængden i lungerne hos en bestemt person afhænger af tiden. I en model kan luftmængden beskrives ved

$$f(t) = 3{,}2 + 0{,}4 \cdot \sin(1{,}25 \cdot t), \quad 0 \leq t \leq 5,$$

hvor $f(t)$ er luftmængden i lungerne (målt i liter) til tidspunktet t (målt i sekunder fra begyndelsen af vejrtrækningen).

a) Tegn grafen for f, og benyt modellen til at bestemme den maksimale luftmængde.

b) Benyt modellen til at bestemme de tidspunkter, hvor luftmængden er 3,5 liter.

c) Bestem $f'(2)$, og forklar betydningen af dette tal.

Opgave 13 Blandt en population er der på tilfældig vis udtaget en række personer. Disse personer er blevet spurgt om deres fysiske aktivitetsniveau og rygevaner. Personernes svar er sammenfattet i tabellen.

	Daglig-ryger	Fest-ryger	Ikke-ryger
Højt aktivitetsniveau	71	45	101
Middel aktivitetsniveau	67	61	115
Lavt aktivitetsniveau	98	50	93

a) Opstil en nulhypotese, og benyt et statistisk test med et signifikansniveau på 5% til at undersøge, om der er uafhængighed mellem det fysiske aktivitetsniveau og rygevaner hos individerne i populationen.

Opgave 14

Foto: http://www.strangebuildings.thegrumpyoldlimey.com/

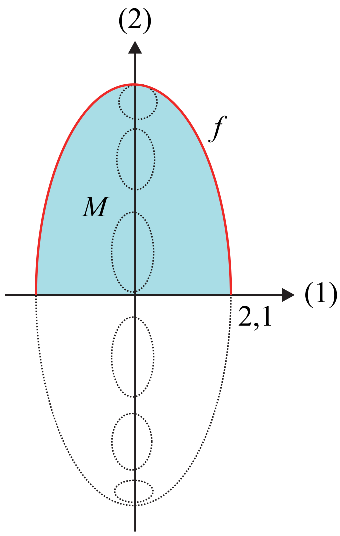

En funktion f er givet ved

$$f(x)=\sqrt{25-\left(\frac{5\cdot x}{2{,}1}\right)^2},\quad -2{,}1\le x\le 2{,}1.$$

Grafen for f afgrænser sammen med førsteaksen et område M, der har et areal.

På billedet ses et eksemplar af et *Futuro house*. I en model har huset form som det omdrejningslegeme, der fremkommer, når M roteres 360° omkring førsteaksen, hvor enheden på begge akser er meter.

a) Benyt modellen til at bestemme husets rumfang.

Det oplyses, at overfladearealet af et sådant omdrejningslegeme kan beregnes ved integralet

$$O=2\pi\int_{-2{,}1}^{2{,}1} f(x)\cdot\sqrt{1+\left(f'(x)\right)^2}\,dx.$$

b) Benyt modellen til at bestemme husets overfladeareal.

VEND!

Opgave 15 I en model kan græshøjden på en fodboldbane i sommersæsonen beskrives ved en løsning til differentialligningen

$$\frac{dh}{dt} = 0{,}16 \cdot h,$$

hvor h er græshøjden (målt i cm) til tidspunktet t (målt i døgn efter sidste græsslåning).

a) Hvor hurtigt vokser græsset ifølge modellen, når græshøjden er 4 cm?

Det oplyses, at græshøjden er 3 cm umiddelbart efter græsslåning. Endvidere oplyses det, at græsset først slås, når græshøjden er 8 cm.

b) Benyt modellen til at bestemme græshøjden som funktion af tiden, og bestem tiden mellem to græsslåninger.

Opgave 16 I rummet er tre punkter givet ved $A(3,0,0)$, $B(0,5,0)$ og $C(0,0,t)$, hvor t er et tal.

a) Bestem arealet af trekant ABC, når $t = 4$.

Linjen l er bestemt ved parameterfremstillingen

$$l: \begin{pmatrix} x \\ y \\ z \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 \\ 1 \\ 1 \end{pmatrix} + s \cdot \begin{pmatrix} 10 \\ 6 \\ 15 \end{pmatrix}, \quad s \in \mathrm{R}.$$

b) Bestem tallet t, således at linjen l står vinkelret på den plan, der indeholder punkterne A, B og C.